

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۲۶ اردیبهشت ماه ۱۴۰۴

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطين پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام) ۶۴۶۳-۲۱۰

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، شمیم پهلوان شریف، محمدابراهیم توژنده جانی، احمد حسن زاده فرد، علی حسینی نوه، رضا خالابائی، میثم خشنودی، ییمان طیار، علی قهرمان زاده، عباس مالکی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، سعید جعفری، رضا رنجبری، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، محمد شهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	رانیا امیری، ریحانه امینی، آریتا بیدقی، مریم خسروی دهنوی، فاطمه رضائیان، یاسین ساعدی، فاطمه قریبیان، سید آرش مرتضائی فر، محمد مهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	ابراهیم احمدی، ولی برجی، محمد جهان بین، اسماعیل علی پور، احسان کلاته عربی، الهه مسیح خواه، سید محمدعلی مرتضوی، سیده محیا مومنی، مهدی نیک زاد
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، علیرضا پدram، مریم خسروی دهنوی، مهشید رستمی ریگ، حسین سهرابی، تابان صیقلی، سید آرش مرتضائی فر
فلسفه	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاگل، عرفان دهدشیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی بقا، موسی سپاهی، محمد گرمی نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمدابراهیم توژنده جانی	محمد بحیرایی	عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سید علیرضا احمدی، فرهاد علی نژاد	سپیده فتح اللهی	فریبا رونقی
جامعه‌شناسی	سید آرش مرتضائی فر	سید آرش مرتضائی فر	مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمد مهدی یعقوبی	محمد مهدی یعقوبی	تابان صیقلی، فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی نژاد	امیرمحمد قلعه کاهی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	امیرحسین کاروین
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروفچین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناشر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۴»

(معمد بصیرانی)

رقم یکان ۳ حالت می تواند داشته باشد.

(۱) رقم یکان صفر باشد:

$$\frac{3}{\{1 یا 2 یا 3\}} \times \frac{5}{\{0\}} \times \frac{4}{\{0\}} = 60$$

(۲) رقم یکان ۲ باشد:

$$\frac{3}{\{1 یا 3\}} \times \frac{5}{\{0\}} \times \frac{4}{\{2\}} = 40$$

(۳) رقم یکان ۶ باشد:

$$\frac{3}{\{1 یا 2 یا 3\}} \times \frac{5}{\{0\}} \times \frac{4}{\{6\}} = 60$$

$$\text{اصل جمع} \rightarrow 60 + 40 + 60 = 160$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ و ۶)

۲- گزینه «۳»

(علی حسینی نوه)

تعداد عکس های مختلف برابر است با تعداد حالات متفاوتی که این افراد می توانند در کنار هم بایستند.

= تعداد حالاتی که بین پدر و مادر حداقل یک فرزند باشد

تعداد حالاتی که بین پدر و مادر فرزندی نباشد (کنار هم بودن پدر و مادر)

= تعداد کال حالات

$$5! = \text{تعداد کل حالات}$$

$$4! \times 2! \Rightarrow \text{تعداد حالاتی که بین پدر و مادر فرزندی نیست}$$

$$5! - 4! \times 2! = 120 - 48 = 72$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۲ و ۸)

۳- گزینه «۴»

(علی قهرمان زاده)

$$\frac{1}{(n-2)!} = \frac{n!}{(n-2)! \times 2!}$$

$$n! = 2! \Rightarrow n = 2$$

$$P(A, 2) = \frac{8!}{5!} = \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5!}{5!} = 336$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۵ و ۱۱)

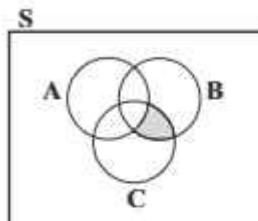
۴- گزینه «۴»

(رضا قانباتالی)

با توجه به رابطه های $(A \cup B)' = A' \cap B'$ و $(A' \cap B) = B - A$ در

ادامه $(A \cup B)' - C'$ را به می توان به صورت $(B - A) - C'$ نوشت

که نمودار آن به صورت زیر می باشد.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۳ و ۱۹)

۵- گزینه «۴»

(شیم پهلوان)

متمم پیشامد «مهره ها هم رنگ نباشند» پیشامد «مهره ها هم رنگ باشند» است.

تعداد کل مهره ها برابر است با $3 + 2 + 4 = 9$ پس:

$$n(S) = \binom{9}{2}$$

تعداد حالت های پیشامد A' برابر است با:

$$n(A') = \binom{3}{2} + \binom{2}{2} + \binom{4}{2} = 3 + 1 + 6 = 10$$

پس احتمال پیشامد A' برابر است با:

$$P(A') = \frac{10}{\binom{9}{2}} = \frac{10}{36}$$

بنابراین احتمال پیشامد A برابر است با:

$$P(A) = 1 - P(A') = 1 - \frac{10}{36} = \frac{26}{36} = \frac{13}{18}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۱۶ و ۲۷)

۶- گزینه «۳»

(میت قشورری)

هرگاه دو پیشامد ناسازگار باشند، آنگاه $P(A \cap B) = 0$

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B)$$

$$\frac{7}{10} = \frac{2}{5}P(B) + P(B) \Rightarrow \frac{7}{10} = \frac{7}{5}P(B) \Rightarrow P(B) = \frac{1}{2} = \frac{5}{10}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه های ۵ و ۱۱)

(عباس مالکی)

۹- گزینه «۲»

$$\left. \begin{aligned} a_7 &= \frac{1}{\frac{1}{6} + \frac{1}{3} \times (-1)^7} \Rightarrow a_7 = \frac{1}{\frac{1}{6} + \frac{1}{3} \times \frac{1}{2}} = \frac{1}{\frac{1}{6} + \frac{1}{6}} = \frac{1}{\frac{2}{6}} = 3 \\ a_7 &= \frac{1}{\frac{1}{2} + \frac{1}{3} \times (-1)^7} = \frac{1}{\frac{1}{2} - \frac{1}{3}} = \frac{1}{\frac{3}{6} - \frac{2}{6}} = \frac{1}{\frac{1}{6}} = 6 \\ a_7 &= \frac{1}{\frac{1}{5} + \frac{1}{3} \times (-1)^7} = \frac{1}{\frac{1}{5} - \frac{1}{3}} = \frac{1}{\frac{3}{15} - \frac{5}{15}} = \frac{1}{-\frac{2}{15}} = -\frac{15}{2} \\ a_7 &= \frac{1}{\frac{1}{14} + \frac{1}{3} \times (-1)^7} = \frac{1}{\frac{1}{14} - \frac{1}{3}} = \frac{1}{\frac{3}{42} - \frac{10}{42}} = \frac{1}{-\frac{7}{42}} = -6 \end{aligned} \right\}$$

$$\Rightarrow \frac{a_7}{a_7} = \frac{3}{-6} = -\frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فنی، صفحه‌های ۵۲ و ۵۹)

(شمیم پهلوان)

۱۰- گزینه «۱»

ابتدا جمله عمومی دنباله را به کمک اتحاد مربع کامل بازنویسی می‌کنیم:

$$\begin{aligned} a_n &= k(n+1)^2 - (2n+2)^2 \\ &= k(n^2 + 2n + 1) - (4n^2 + 8n + 4) \\ a_n &= kn^2 + 2kn + k - 4n^2 - 8n - 4 \\ &= (k-4)n^2 + (2k-8)n + k-4 \end{aligned}$$

چون الگو خطی است پس باید n^2 حذف شود بنابراین باید:

$$k-4=0 \Rightarrow k=4$$

پس a_n به صورت زیر است:

$$a_n = ((2 \times 4) - 12)n + 4 - 4 = 6n + 0$$

حالا باید ببینیم جمله چندم برابر ۲۰۹ است.

$$a_n = 6n + 0 = 209 \Rightarrow 6n = 209 \Rightarrow n = \frac{209}{6} = 34.83$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فنی، صفحه‌های ۵۲ و ۵۹)

$$P(B)' = \frac{5}{10}, P(A)' = \frac{8}{10}$$

$$P(A) = \frac{2}{5} \times P(B) \Rightarrow P(A) = \frac{2}{5} \times \frac{5}{10} = \frac{1}{5} = \frac{2}{10}$$

$$P(A-B) = P(A) - P(A \cap B) \Rightarrow P(A-B) = \frac{2}{10} - 0 = \frac{2}{10}$$

$$\Rightarrow \frac{P(A')}{P(B')} = \frac{\frac{5}{10}}{\frac{5}{10}} = 1$$

$$\frac{\frac{5}{10}}{\frac{2}{10}} = \frac{5}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۶ و ۲۲)

(معمد ابراهیم نوزندهانی)

۷- گزینه «۳»

می‌دانیم اگر تمام داده‌های آماری با عددی جمع یا تفریق شوند میانگین نیز با همان عدد جمع یا تفریق می‌شود اما انحراف معیار تغییری نمی‌کند.

همچنین اگر تمام داده‌های آماری k برابر شوند، میانگین نیز k برابر می‌شود و انحراف معیار $|k|$ برابر می‌شود. در نمودار اول $\bar{x} = 6$ و $\sigma = 4$ است؛ حال اگر داده‌ها را ۳ برابر کرده و با ۵ جمع کنیم، داریم:

$$\bar{x}_{\text{جدید}} = a = 23$$

$$\sigma_{\text{جدید}} = 4 \times 2 = 8 \Rightarrow b = \bar{x}_{\text{جدید}} + \sigma_{\text{جدید}} = 23 + 8 = 31$$

$$a + b = 54$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

(معمد یغیاری)

۸- گزینه «۲»

$$a_7 = (-1)^{7+2} (7+1) = 1 \times 4 = 4$$

$$b_5 = 2 \times 5 + 2 = 12$$

$$b_4 = \left[\frac{4}{2} \right] + 2 = 1 + 2 = 3$$

$$\Rightarrow a_7 + \frac{b_5}{b_4} = 4 + \frac{12}{3} = 8$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای فنی، صفحه‌های ۵۲ و ۵۹)

۱۱- گزینه ۲»

(میتهم فشنوری)

$$a_{17} + a_{23} = 2a_{20}$$

$$a_{21} + a_{19} = 2a_{20}$$

$$\Rightarrow a_{17} + a_{23} + a_{21} + a_{19} = 4a_{20}$$

$$4a_{20} = 256 \Rightarrow a_{20} = 64 \Rightarrow a_1 + 19d = 64$$

$$a_{11} = 2a_1 - 31 \Rightarrow a_1 + 10d = 2a_1 - 31 \Rightarrow a_1 - 10d = -31$$

$$\begin{cases} a_1 + 19d = 64 \\ a_1 - 10d = -31 \end{cases} \xrightarrow{\times -1} \begin{cases} a_1 + 19d = 64 \\ -a_1 + 10d = 31 \end{cases}$$

$$29d = 95 \Rightarrow d = 3 \Rightarrow a_1 + 19d = 64 \Rightarrow a_1 + 57 = 64$$

$$\Rightarrow a_1 = 7 \Rightarrow a_{20} = a_1 + 19d$$

$$\Rightarrow a_{20} = 7 + 19 \times 3 = 64$$

$$\Rightarrow S_{20} = \frac{n}{2}(a_1 + a_{20}) \Rightarrow \frac{20}{2}(7 + 64) = 10 \times 71 = 710$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ و ۷۲)

۱۲- گزینه ۲»

(پیمان خیار)

$$\begin{cases} a_7 + a_9 = 19 \\ a_1 + a_5 = 14 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a + d + a + 4d = 19 \\ a + a + 4d = 14 \end{cases}$$

$$\begin{cases} 2a + 5d = 19 \\ 2a + 4d = 14 \end{cases}$$

$$\begin{cases} -2a - 5d = -19 \\ 2a + 4d = 14 \end{cases}$$

$$-2d = -5 \Rightarrow d = \frac{5}{2}$$

$$2a + 2(\frac{5}{2}) = 14 \Rightarrow 2a + 5 = 14 \Rightarrow 2a = 9 \Rightarrow a = \frac{9}{2}$$

$$a_{11} = a + 10d \Rightarrow \frac{9}{2} + 10(\frac{5}{2}) = \frac{9}{2} + 25 = \frac{59}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ و ۶۸)

۱۳- گزینه ۲»

(علی قهرمانزاده)

$$\frac{S_{2n}}{S_n} = 1 + r^n$$

$$\frac{S_{12}}{S_6} = 8 = 1 + r^6 \Rightarrow r^6 = 7 \Rightarrow r = \sqrt[6]{7}$$

$$\frac{a_7}{a_1} = \frac{a_1 r^6}{a_1} = r^6 = 7$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۶ و ۸۵)

۱۴- گزینه ۳»

(محمدرضا بصرایی)

مساحت رنگی در مراحل داده شده تشکیل یک دنباله هندسی می‌دهند.

$$a_1 = 2 \times 2 = 4$$

$$a_2 = 1 \times 1 = 1 \text{ (مساحت رنگی اضافه شده)}$$

$$a_3 = \frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16} \text{ (مساحت رنگی اضافه شده)}$$

پس مساحت رنگی در مرحله (۵) برابر S_5 است.

$$4, 1, \frac{1}{16}, \dots$$

$$S_n = a_1 \times \frac{1-r^n}{1-r}$$

$$S_5 = 4 \times \frac{1 - (\frac{1}{16})^5}{1 - \frac{1}{16}} = 4 \times \frac{1 - \frac{1}{1048576}}{\frac{15}{16}} = 4 \times \frac{1048575}{1048576} \times \frac{16}{15}$$

$$= \frac{16 \times 1048575}{1048576 \times 15} = \frac{1048575}{192}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۸ و ۸۵)

۱۵- گزینه ۳»

(محمدرضا بصرایی)

دو تپه برای برداشتن توپ اول و قرار دادن آن در سبد باید مسافت

$$3 + 3 = 6 \text{ متر را طی کند؛ برای توپ دوم نیز ۱۲ متر و برای توپ سوم}$$

$$۱۸ \text{ متر و ... لذا دنباله حسابی با جمله اول ۶ و اختلاف مشترک ۶}$$

تشکیل شود. اگر n تعداد توپ‌های انداخته شده در سبد باشد.

$$S_n = \frac{n}{2}(2a + (n-1)d)$$

$$918 = \frac{n}{2}(12 + (n-1)6) \Rightarrow 306 = n(n+1) \Rightarrow 17 \times 18 = n(n+1)$$

$$\Rightarrow n = 17$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۲ و ۷۲)

۱۶- گزینه ۲»

(رضا قانباتانی)

ریشه سوم عدد $2a$ برابر -2 است، پس:

$$(-2)^3 = 2a \Rightarrow -8 = 2a \Rightarrow a = -4$$

(عباس مالکی)

۱۸- گزینه ۳

$$3 - 3^{ax} = 3 - 1 = 2 \Rightarrow \text{محل برخورد با عرضها}$$

$$\frac{2}{3} = \frac{1}{3} \Rightarrow \text{محل برخورد طول}$$

$$3 - 3^{ax - \frac{1}{3}} = 0 \Rightarrow a = 3 \Rightarrow \text{محل برخورد با طول}$$

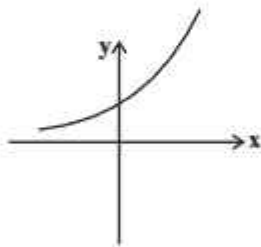
$$\left. \begin{aligned} f\left(\frac{5}{3}\right) &= 3 - 3^{3 \times \frac{5}{3}} = -240 \\ f\left(-\frac{1}{3}\right) &= 3 - 3^{3 \times -\frac{1}{3}} = 3 - \frac{1}{3} = \frac{8}{3} \end{aligned} \right\} \Rightarrow -240 - \frac{8}{3} = -\frac{728}{3}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۶ و ۱۰۲)

(امیر حسن زارعی)

۱۹- گزینه ۳

$$\frac{A}{V} > 1 \Rightarrow y = \left(\frac{A}{V}\right)^x$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۹۶ و ۱۰۲)

(مهدی بغیرایی)

۲۰- گزینه ۱

$$f(t) = c(1+r)^t$$

$$\frac{c=30000}{r=0.04} \rightarrow f(2) = 30000(1+0.04)^2$$

$$= 30000 \times 1.04^2 = 30000 \times 1.0816 = 32448$$

$$32448 - 30000 = 2448$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۱۰۲ و ۱۰۶)

پس عدد $(a+12)(a+6)$ برابر است با $(-4+12)(-4+6)$ در

نتیجه:

$$8 \times 2 = 16$$

ریشه‌های چهارم عدد ۱۶ برابر است با ± 2

$$2 - (-2) = 4 \Rightarrow \text{اختلاف ریشه‌ها برابر است با:}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ و ۹۶)

۱۷- گزینه ۲

(علی حسینی‌نود)

ابتدا مقدار A را مشخص می‌کنیم. برای مشخص کردن A ، باید اعداد را به صورت توان‌دار بنویسیم.

$$\sqrt[3]{4\sqrt{8}} \Rightarrow \sqrt[3]{4} = \sqrt[3]{2^2} = 2^{\frac{2}{3}} \Rightarrow \sqrt[3]{2^2 \times 2^{\frac{2}{3}}} \Rightarrow \sqrt[3]{2^{\frac{8}{3}}} \Rightarrow 2^{\frac{8}{9}}$$

$$a^m \times a^n = a^{m+n} \Rightarrow \sqrt[3]{\frac{2^{\frac{8}{3}}}{2^{\frac{2}{3}}}} = 2^{\frac{2}{3}} = \frac{1}{2^{\frac{1}{3}}}$$

پس $A = 2^{\frac{1}{3}}$ ، بنابراین:

$$A = 2^{\frac{1}{3}} \xrightarrow[\text{توان } -2 \text{ برسانیم}]{\text{دوطرفه به}} A^{-2} = (2^{\frac{1}{3}})^{-2}$$

$$\Rightarrow A^{-2} = 2^{-1} \Rightarrow A^{-2} = \frac{1}{2}$$

$$3A^{-2} \times (27)^{-1} = \sqrt[3]{B} \Rightarrow \text{پس مقدار } A^{-2} = \frac{1}{2} \text{ را در تساوی}$$

جایگذاری می‌کنیم و مقدار B را پیدا می‌کنیم.

$$\frac{1}{2} \times (27)^{-1} = \sqrt[3]{B} \Rightarrow \frac{1}{2} \times \frac{1}{27} = \sqrt[3]{B} \Rightarrow \frac{1}{54} = \sqrt[3]{B}$$

$$\Rightarrow \frac{-5}{2} = \frac{B \times 3}{2} \rightarrow \frac{15}{2} = B$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۸۶ و ۹۶)

علوم و فنون ادبی (۳)

۲۱- گزینه ۲

(هومن نمازی)

تحقیقات ادبی و تاریخی در محدوده تاریخی مشروطه به علت اشتغال اهل قلم به روزنامه‌نویسی و موضوعات دیگر جاذبه‌ای نداشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۴ و ۲۰)

۲۲- گزینه ۴

(مجتبی غره‌ناری)

«ب» و «د» هر دو صحیح است.

بررسی موارد نادرست:

«الف» دو مجله «دانشکده» و «بهار» با مدیریت ملک‌الشعرای بهار به عرصه ظهور رسیدند.

«ج» دهخدا با روزنامه صور اسرافیل همکاری داشت و مجموعه نوشته‌های طنزآمیز او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می‌شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ و ۲۱)

۲۳- گزینه ۲

(مفسن انصاری)

تنها عبارت «ب» نادرست است:

ب) کم توجهی به کاربرد جملات و ترکیب‌های زبانی از ویژگی‌های شعر این دوره است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۹، ۶۳، ۶۴ و ۶۶)

۲۴- گزینه ۱

(سعید یغمی)

- در این دوره ابتدا تقی رفعت و افرادی مانند بانو شمس کسمایی، ابوالقاسم لاهوتی، جعفر خامنه‌ای و در نهایت تیما یوشیج تلاش‌هایی برای تغییر شعر فارسی از نظر قالب و محتوا داشتند. (رد گزینه ۴)

- علی اسفندیاری (تیمایوشیج) در شعر از واژگان روزمره، عامیانه و نوبیره برد و از نوآوری و به‌کار گرفتن ترکیب‌های تازه نهراسید. (رد گزینه ۲)

- سید علی موسوی گرمارودی، از پیشگازان شعر مذهبی قبل از انقلاب، در غزل و قصیده بیشتر طبع‌آزمایی کرده است و اشعار سید او نیز قابل توجه‌اند.

- علی مؤذنی در حوزه ادبیات دفاع مقدس نیز رویکردی خاص و عمیق به مسائل دارد و صاحب آثاری چون «ظهور»، «سفر ششم»، «حلاقات در شب آفتابی» و «دلاویزتر از سپر» است. (رد گزینه ۳)

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۶۹، ۷۱، ۷۷، ۷۸ و ۸۰)

۲۵- گزینه ۱

(سعید یغمی)

سید محمدعلی جمال زاده: «راه‌آب‌نامه»، «تلخ و شیرین» و «یکی بود، یکی نبود»

سیمین دانشور: «آتش خاموش»

محمدرضا سرشار: «گه بابا بمیره» و «مهاجر کوچک»

علی مؤذنی: «ظهور»، «سفر ششم» و «حلاقات در شب آفتابی»

سید مهدی شجاعی: «بدوک»، «ضیافت»، «جای پای خون» و «کشتی پهلوگرفته»

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۷۴ و ۸۰)

۲۶- گزینه ۱

(سعید یغمی)

توصیف پدیده‌ها و شخصیت‌ها در نثر این دوره عینی، کوتاه، بیرونی و مشخص است. (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

از موضوعات عمده داستان در این دوره می‌توان به عشق، انسان، سبزه با خرافات، آموزش و پرورش، نغت، مسائل زنان، روشنگری، سرمایه‌داری، کارگری، سیاست، استبداد، انقلاب، جنگ و دهها موضوع دیگر اشاره کرد. (رد گزینه ۴)

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۹۸)

۲۷- گزینه ۳

(سعید یغمی)

«زبان داستان‌ها به‌ویژه در زمان جنگ بیشتر عامیانه است. از پایان دهه پنجاه تا پایان دهه شصت، گرایش به داستان‌های بلند بیشتر از داستان کوتاه است، در صورتی که قبل از انقلاب اقبال به داستان کوتاه، هم در میان مردم و هم نویسندگان وجود داشت. این روند از آغاز دهه هفتاد شکل دیگر به خود گرفت و گرایش به داستان کوتاه بیشتر شد.»

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۰۰ و ۱۰۱)

۲۸- گزینه ۱

(مبتنی بر هجری)

«چشم‌هایش» اثر بزرگ علوی است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۲۹- گزینه ۳

(سیدعلیرضا امیری)

فایده تلمیح / تشبیه: «تنگنای کفر» / تضاد: «کفر» و «ایمان»

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: فاقد تشبیه است.

گزینه ۲: دارای تلمیح است.

گزینه ۴: دارای تلمیح است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع)

۳۰- گزینه ۱

(الهام محمدی)

تناقض: خوش آهنگ‌بودن ساز شکسته / ایهام: بی‌ثواب: دو معنا دارد: ۱- بدون صدا ۲- درمانده و بیچاره / تلمیح: اشاره به حدیث قدسی «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» المنكسرة: من نزد قلب‌های شکسته‌ام

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۲: تلمیح: اشاره به داستان حضرت خضر است که به دنبال آب حیات بود.

گزینه ۳: تلمیح: اشاره به دم حضرت عیسی (ع) که سبب زنده شدن مردگان می‌شد. / تناقض: کشته‌شدن با انقاس عیسوی

گزینه ۴: ایهام: شیرین: ۱- باغی ارمی ۲- نیکو / تلمیح: اشاره به داستان کهن «شیرین و فرهاد»

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی)

۳۱- گزینه ۱

(مفسر امیری)

تناقض: فریاد بودن خموشی در گوش کسی (بیت د)

کنایه: به باد دادن خاک کسی (بیت ب)

اسلوب معادله: مصراع دوم معادل و مثالی برای مضمون مصراع اول است. (بیت ه)

حسن آمیزی: خطاب (سخن) نرم (بیت الف)

لف و نشر: لفظها: بناگوش و گیسو - نشرها: صبح و شام (بیت ج)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع)

۳۲- گزینه ۳

(همین تعازی)

«می‌کشیم» ایهام دارد:

۱- حمل می‌کنیم ۲- سرمی‌کشیم و می‌نوشتیم. «صد» مجازاً بسیار معنی می‌دهد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: اسلوب معادله دارد ولی تلمیحی موجود نیست.

گزینه ۲: روم ایهام تناسب دارد: ۱- کشور روم ۲- چهارم که معنی نخست با چین و زنگبار و هند در تناسب است. ایهام تناسب در واژه چین نیز قابل برداشت است ولی کنایه وجود ندارد.

گزینه ۴: تناقض دارد ولی تشبیه ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع)

۳۳- گزینه ۳

(مبتنی بر هجری)

بیت فاقد لف و نشر است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: لف و نشر مرتب: لفظها: آتش و آب - نشرها: دل و چشم

گزینه ۲: لف و نشر مرتب: لفظها: موی تو و روی، نشرها: کفر و ایمان (در این بیت زلفک‌ها سیاه یار، عین کفر و سیاهی و رخسار درخشان او، روشنایی

ایمان است)

گزینه ۴: لف و نشر مرتب: لفظها: اشک و آه - نشرها: باران و برق

(علوم و فنون ادبی (۳)، بدیع معنوی)

۳۴- گزینه ۲

(سیدعلیرضا امیری)

مصوت بلند «ای» در پایان واژه «فالانی» کوتاه تلفظ می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: وزن بیت «مفاعلاتن مفاعلاتن مفاعلاتن» است و این وزن دوری یا هسان دولختی است.

گزینه ۳: «دار» در ابتدای مصراع دوم، کشیده است.

گزینه ۴: هر دو شعرا از وزن «مفاعلاتن مفاعلاتن مفاعلاتن» پیروی می‌کنند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۸ و ۵۶)

۳۵- گزینه ۲»

(رضا رنجیری)

استعاره: آوردن جام شراب توسط کوهساران (استعاره مکنیه و تشخیص) / تضاد: سنگ و شیشه / کنایه: «بر طاق نهادن» کنایه از فراموش کردن چیزی / مجاز: «شیشه» مجاز از ظرف - «سنگ» مجاز از کوهسار / تشبیه: طاق نسیان (اضافه تشبیهی) - زهد را مانند شیشه خالی بر طاق بنه (تشبیه گسترده) - تشبیه جام شراب، به گل لاله / مراعات نظیر: سنگ و لاله - جام و مستان / معنی بیت: در فصلی که کوهساران با رویش انبوه لاله‌ها گویی برای مستان، جام شراب آورده‌اند؛ زهد را فراموش کن و آن را مانند یک شیشه خالی و بدون استفاده، بر طاقچه فراموشی بگذار.

تکنیک: طاق (طاقچه) به قسمت‌های کوچک فرو رفته در دیوار که برای قرار دادن اشیاء ساخته شده است، گفته می‌شود. در اینجا، منظور شاعر طاقچه معمولی نیست؛ بلکه طاقچه بلند زیر سقف است که به آن «حرف» می‌گویند و برخی اشیاء را برای اینکه در دسترس دیگران به‌خصوص کودکان نباشد، آنجا می‌گذاشتند و گاهی از یاد می‌بردند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» به دلیل نبود «ایهام، لف و نشر و جناس» رد می‌شود.

گزینه ۳» به دلیل نبود «حسن تعلیل» رد می‌شود. (در بیت علتی بیان نشده است)

گزینه ۴» به دلیل نبود «لف و نشر و تناقض» رد می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع)

۳۶- گزینه ۳»

(مفسن اصغری)

استعاره: باز کردن بال برای شاعر (استعاره مکنیه)

ایهام تناسب: باز ۱- گشودن (معنای مورد نظر) ۲- نام پرنده (معنای مورد نظر نیست اما با بال و مرغ و پر و آشیان تناسب دارد). تشبیه: مرغ دل و آشیان فراق (اضافه تشبیهی)

جناس: باز و بال - در و پر

کنایه: باز کردن بال (پرواز کردن) - ریختن پر (تاثباتی و عجز)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بدیع)

۳۷- گزینه ۳»

(معمد مشهربان)

وزن این گزینه، «مفتعلن فاعلاتن مفتعلن» می‌باشد، در حالی که وزن سایر ابیات، «مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فاع» است.

تقطیع گزینه ۱» «یو اشع این انون / اگر اچ انیز او اسی ابود ا هم اب / ا رها / روت ان / ابود یو اشع این انون (در رکن اول مصراع اول و رکن سوم مصراع دوم، ابدال رخ داده و مفتعلن تبدیل به مقعولن شده است) تقطیع گزینه ۲» «خوب ات / زن ادر اچ اهان / انیت اچ اب / وک ا کار / دوست اب / ا دوست ارف ات / یار اب / ا یار

تقطیع گزینه ۳» «دی / د ام / اش / دید ام / را / و اب / اسی / اخر ا دم / اخر / اما / اش / خست / اخر ام / را (در رکن اول مصراع دوم، ابدال رخ داده و مفتعلن تبدیل به مقعولن شده است)

تقطیع گزینه ۴» «با / ز اچ / اهان / اتیز اب / ا ز خلق اش / ا کا / رست / با / ز اچ / اهان / ارا / ز اش / ا کار / اچ / ا کا / رست

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۸- گزینه ۲»

(هومن نغازی)

اختیار تبدیل مصوت کوتاه به بلند در هجای دوم مصرع نخست مشهود است: با - در

همچنین در واژه «دارو» اختیار تبدیل مصوت بلند به کوتاه دیده می‌شود.

در بیت چهارم «سوی» هیچ‌گونه اختیاری ندارد.

در هر کدام از ابیات ۱ و ۳ فقط یک نوع اختیار زبانی وجود دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

۳۹- گزینه ۲»

(رضا رنجیری)

وزن صحیح گزینه ۲» «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاع»

من	ب	هر	فَر	صَنَت	کَر	یَا	بِم
-	U	-	-	-	U	-	-
فاعلاتن				فاعلاتن			

بُر	ت	می	تا	زَم
-	U	-	-	-
فاعلاتن				فاع

(سیدعلیررضا احمدی)

۴۳- گزینه ۴

وزن ابیات: «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن»

در رکن اول مصراع اول و دوم و رکن دوم مصراع دوم قلب داریم.

تقطیع بیت گزینه ۴:

ش ا د ن ا ب ا ج ر - (مفاعِلن) - ز ا ع ل ا م ا ه ا - (مفاعِلن) - ن ا خ ن ا ب ا
را - (مفاعِلن)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۶)

(سیدعلیررضا احمدی)

۴۴- گزینه ۲

در این گزینه قلب وجود دارد. وزن بیت «مفتعلن مفاعِلن مفتعلن مفاعِلن» است. در رکن دوم مصراع اول قلب دیده می شود (تبدیل مفاعِلن به مفتعلن). در سایر گزینه ها اختیار وزنی ابدال وجود دارد (تبدیل مفتعلن به مفعولن)

گزینه ۱: «۱» ب ل ا ب ل ا ب ر - مفعولن

گزینه ۳: «۳» گ و ا ی ا ب ا - مفعولن

گزینه ۴: «۴» خ ن ا د د ا ز ا ن - مفعولن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه های ۸۳ و ۸۶)

(رضا رجبی)

۴۵- گزینه ۴

مفهوم رباعی بیانگر حسادت یا غیرت عاشقانه و عشق عمیق شاعر به معشوق است؛ لذا بیت گزینه ۴ «عُلت خوشبویی باد سحر را بیان می کند که معشوق عامل آن است. / معنی ابیات: به شانه حسادت می ورزم، زیرا موی تو را لمس و نوازش می کند و به آینه نیز رشک می برم که تصویر چهره زیبای تو را منعکس می کند و گویی آن را می بوسد (شاعر در این بیت شدت عشق خود را نشان می دهد، به گونه ای که حتی به اشیای بی جان که به معشوق نزدیک می شوند، حسادت می ورزد). چشم و دل من هر روز در آتش اشتیاق می سوزد و در سیلاب اشک غرق می شود، زیرا حتی باد سحرگاهی نیز به کوی تو می رسد و خاک سرزمینت را می بوسد. (این بیت به سوز و گداز عاشق اشاره دارد که از دوری معشوق در آتش عشق می سوزد و در غم هجران، اشک می ریزد. همچنین شاعر حتی به باد نیز حسادت می کند، زیرا باد آزادانه به کوی معشوق می رسد).

درد	را	با	لذ	ذ	تا	می	زد
-	U	-	-	U	-	-	-
فاعلاتن				فاعلاتن			
فاعلاتن				فاعلاتن			

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر)

(مجتبی قهرمانی)

۴۰- گزینه ۳

بیت این گزینه فاقد اختیار شاعری وزنی در رکن اول است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «۱» در بیت این گزینه وزن اصلی شعر «فاعلاتن مفاعِلن فاعِلن» است که، شاعر در رکن اول بیت به جای «فاعلاتن»، «فاعلاتن» آورده است که اختیار وزنی محسوب می شود. (آوردن فاعلاتن به جای فاعِلن)
گزینه ۲: «۲» وزن اصلی بیت «مفتعلن فاعِلن مفتعلن فاعِلن» است که، شاعر در رکن اول بیت از «مفاعِلن» استفاده کرده است که اختیار وزنی است. (قلب)

گزینه ۴: «۴» وزن اصلی این بیت نیز «فاعلاتن فاعلاتن فاعِلن» است که، شاعر در رکن اول بیت به جای «فاعلاتن»، «فاعلاتن» آورده است که اختیار وزنی است. (آوردن فاعلاتن به جای فاعِلن)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه های ۸۶ و ۸۵)

(مجتبی قهرمانی)

۴۱- گزینه ۲

«الف»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن (رمل مسدس سالم)

«ب»: مفاعِلن مفاعِلن فاعِلن (هزج مسدس محذوف)

«ج»: فاعلاتن فاعلاتن فاعِلن (رمل مسدس محذوف)

«د»: مستعلن مستعلن مستعلن (رجز مثنی سالم)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه های ۱۰۷ و ۱۰۸)

(سیدعلیررضا احمدی)

۴۲- گزینه ۳

در پایان مصراع های «۱»، «۲» و «۴»، فعلن به فعلن تبدیل شده است؛ اما در گزینه ۳ این اختیار وجود ندارد.

ب ا ی ا ن ک - فعلن

ن ا ظ ا ر س ت - فعلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۵)

پرسش سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیت بر وزن «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» سروده شده است که وزن هفتمش (مستفعل مستفعل مستفعل فع) بر ناهمسان ارجحیت دارد. / حروف قافیه: مویت، رویت و کویت / حروف مشترک: ویت / حروف اصلی: مصوت بلند «و» / حروف الحاقی: یت / حرف روی: مصوت بلند «و» / قاعده قافیه ۱ است.

گزینه «۲»: قاعده قافیه به درستی بیان شده است: / لف و نشر: دیده و دل (لقها) - آتش و آب (نشرها) - از نوع مشوش است. / مراعات نظیر: شانه و مو - آب، آتش، خاک و باد (عناصر چهارگانه) / تضاد: آب و آتش / استعاره مکنیه: انجام عمل بوسیدن توسط یاد سحر (تشخیص)

گزینه «۳»: ابیات قابلیت دست‌بندی دوگانه را دارند (به دو صورت همسان و ناهمسان) / در پایان مصراع اول، دوم و چهارم اختیار وزنی ابدال وجود دارد. همچنین دو حذف همزه در «رش کا ی دَمَر شان» مشاهده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، ترکیبی)

۴۶- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

صورت سؤال می‌گوید شاعر حتی حاضر است برای آزادی و استقلال جان بدهد و گزینه «۳» نیز ادعا می‌کند که آزادی را حتی حاضریم با جان دادن به دست آوریم.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مفهوم «آزادی» در این بیت مربوط به ادبیات کهن است و ربطی به آزادی به‌معنای «دموکراسی» که در بیت صورت سؤال آمده ندارد. گزینه «۲»: تنها اشتیاق به آزادی در این بیت مطرح شده است.

گزینه «۴»: شاعر از خطری که آزادی و مشروطیت را تهدید می‌کند سخن گفته است و اشاره‌ای به جانبازی در راه آزادی ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفا ۴۵)

۴۷- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

مفهوم عبارت صورت سؤال: با مردم به تناسب فهم و عقلشان سخن بگو. ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» هم به شیوه‌های مختلف همین مفهوم را بیان می‌کنند، اما بیت گزینه «۳» می‌گوید ثواب هر کس نزد خداوند به قدر عقل اوست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفا ۳۷)

۴۸- گزینه «۳»

(مفسر اصغری)

مفهوم مشترک ابیات «الف، و»: وطن‌دوستی شاعران دوره بیداری و نگرانی آنها از اوضاع آشفته میهن در آن روزگار

مفهوم مشترک ابیات «ب، هـ»: دفاع از حقوق کارگران ستمدیده و زحمتکش در بیان شاعران دوره بیداری

مفهوم بیت «ج»: بیان تأثیرگذاری و ارزشمندی نگاه عاشق (شاعر)

مفهوم بیت «د»: بیان وفاداری عاشق نسبت به معشوق (شاعر در مصراع اول می‌گوید: جان، اگر بر در جئاتن (یعنی در گوی دوست) وطن نکند (ساکن نشود)، چه کند؟)

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفا ۴۶)

۴۹- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا علوان)

این گزینه و بیت صورت سؤال هر دو بیان می‌کنند که وقتی مهر معشوق از دل عاشق برود دیگر برنمی‌گردد و برای همیشه از او دل می‌کند.

تشریح سایر ابیات:

گزینه «۱»: ناتوانی در وصال یار

گزینه «۳»: ناگزیری عاشق از عشق به معشوق

گزینه «۴»: تسلیم بودن به خواسته و فرمان معشوق

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفا ۲۷)

۵۰- گزینه «۴»

(سعید یغمی)

ب) اشاره به تنهایی و بی‌کس بودن شاعر دارد.

ت) اشاره به عجز و ناتوانی در وصف اشتیاق عاشق دارد.

الف) اشاره به تعالی مقام شهید دارد.

پ) در ستایش و توصیف چشمان معشوق است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفا ۱۳۰ و ۱۳۱)

جامعه‌شناسی (۳)

۵۱- گزینه «۱»

(یاسین ساعدی)

تصویر مذکور، مربوط به دیدگاه سوم درباره رابطه بین دانش علمی و دانش عمومی است و موارد «ج» و «ه» مربوط به این دیدگاه هستند.

تشریح موارد نادرست:

الف) مربوط به دیدگاه اول است.

ب) مربوط به دیدگاه دوم است.

د) مربوط به دیدگاه دوم است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظریه دانشی، صفحه ۸)

۵۲- گزینه «۳»

(آزیتا بیدری)

تشریح موارد:

گزینه «۱» نادرست (از فواید علوم طبیعی است) - نادرست (نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری فایده علوم انسانی و اجتماعی است).

گزینه «۲» درست - درست

گزینه «۳» درست - نادرست (از فواید علوم انسانی و اجتماعی است)

گزینه «۴» نادرست (پیش‌بینی حوادث طبیعی از فواید این علوم نیست) - نادرست (نشان دادن شیوه صحیح استفاده از علوم طبیعی و دانش‌های ابزاری فایده علوم انسانی و اجتماعی است).

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۵۳- گزینه «۳»

(رطانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- جامعه‌شناسی تبیینی که می‌خواست انسان را بر جامعه مسلط کند، او را مغلوب جامعه ساخت.

- منظور از پویا بودن نظام اجتماعی این است که بخش‌های مختلف آن بر یکدیگر اثر می‌گذارند و از یکدیگر اثر می‌پذیرند.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۰، ۲۶، ۲۸ و ۲۹)

۵۴- گزینه «۱»

(آزیتا بیدری)

معنای به روز بودن را در خود دارد ولی سبب می‌شود که فرد کاربر از زمان و مکان خودش جدا شود - فضای مجازی

مقایسه تعداد گشته‌های دو جنگ جهانی با تعداد گشته‌های حمله مغول به ایران - اخلاقی‌گرایی (سقوط ارزش‌ها)

جامعه‌شناسانی که ارزش و اراده را مهم می‌دانند - نظریه پردازان کنش اجتماعی
ماکس وبر از سلطه نظامی که گویا هدفی جدا از انسان‌ها و نیازهای واقعی آن‌ها دارد به ففس آهنین تعبیر می‌کند - سرکوب خلاقیت و رکود اراده‌ها
(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه‌های ۳۷ و ۴۰)

۵۵- گزینه «۴»

(فاطمه رضائیان)

الف) اگر محقق بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی خاص، مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آن را نشان دهد، از روش مطالعه موردی استفاده می‌کند.

ب) برخی رویکردها برای دستیابی به پاسخ‌های ساده، سرراست و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی، پیچیدگی و عمق آن‌ها را نادیده می‌گیرند و در واقع از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هیئت‌زدایی می‌کنند.

ج) تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آن‌ها می‌شود. بنابراین برای فهم کنش انسان‌ها باید به سراغ روش‌هایی رفت که تنوع و تفاوت معانی کنش را در نظر می‌گیرند. این روش‌ها در مقابل روش‌های کمی قرار می‌گیرند و به نام روش‌های کیفی شناخته می‌شوند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه‌های ۴۶، ۵۰ و ۵۱)

۵۶- گزینه «۴»

(یاسین ساعدی)

تشریح موارد نادرست:

الف) سازمان هم پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی مانند رابطه همکاران و هم‌وطنان و هم‌کیشان را در بر می‌گیرد که از آن به «انسجام اجتماعی» یاد می‌شود و هم پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی مثل رابطه اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست را شامل می‌شود که از آن به «یکپارچگی نظام» تعبیر می‌شود.

ج) قدرت وجه عینی و محسوس سیاست و جنبه الزام‌آور آن است، ولی در گذشته قدرت مسئله اول و اصلی سیاست نبوده است بلکه قدرت وسیله و ابزاری برای تحقق اهداف و فضیلت‌های اخلاقی قلمداد می‌شده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۶ و ۵۸ و ۶۰ و ۶۵)

۵۷- گزینه ۱

(فصلنامه قرینان)

منابع یا عوامل قدرت	ابزار اعمال قدرت	ارزش‌های اجتماعی
شخصیت	تنجیهی	قدرت
مالکیت	تشویقی	ثروت
سازمان	اقتاعی	دانش

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه ۶۲)

۵۸- گزینه ۲

(ریاضانه امینی)

تشریح موارد:

- در این نظام آزادی مهم‌ترین ارزش اجتماعی است: لیبرال دموکراسی
- در این نوع حکومت فقط می‌توان از مقبولیت قدرت سخن گفت: لیبرال دموکراسی
- مردم مسئولیت شناخت و اجرای قوانین و مقررات اجتماعی را دارند: جمهوری اسلامی
- در این نوع حکومت قوانین با عقل و وحی شناخته می‌شوند: جمهوری اسلامی

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه ۶۲)

۵۹- گزینه ۳

(معمده‌پوری یعقوبی)

- برخی تفاوت‌ها، تفاوت‌های انسی نامیده می‌شوند و نمی‌توان افراد را بر اساس این تفاوت‌ها، رتبه‌بندی کرد. مثلاً برخی افراد سفیدپوست و برخی رنگین‌پوست هستند. این دو گروه از نظر رنگ پوست متفاوت‌اند، اما هیچ کدام بر دیگری برتری ندارد. (مورد «الف») یا زن و مرد از نظر جنسیت با یکدیگر متفاوت‌اند اما هیچ کدام بر دیگری برتری ندارد. (مورد «ج»)
- نابرابری‌ها، خود دوگونه‌اند: برخی نابرابری‌ها، طبیعی هستند مانند نابرابری افراد در قد و ضریب هوشی، اما برخی نابرابری‌ها مانند نابرابری در تحصیلات و ثروت، اجتماعی‌اند؛ یعنی در جامعه ایجاد می‌شوند. برای مثال میزان تلاش افراد یا موقعیت خانواده‌ای که در آن متولد شده‌اند، آن‌ها را از نظر رتبه نابرابر می‌سازد. (مورد «ب»)

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

۶۰- گزینه ۱

(مریم قسروی رحنوی)

- تصویر مربوط به رویکرد عدالت اجتماعی است.
- در رویکرد عادلانه، مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه شروع رقابت را یکسان نماید. بدین منظور دولت به نمایندگی از جامعه موظف است، نیازهای ضروری همه افراد مانند خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند. بدین ترتیب، همه کودکان از امکانات اولیه برای پیشرفت، بهره‌مند می‌شوند و می‌توانند براساس توانایی و شایستگی خود با دیگران رقابت نمایند.
- مالیات اِزازی برای کاهش فاصله طبقاتی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

۶۱- گزینه ۲

(معمده‌پوری یعقوبی)

رویکرد انتقادی:

موضوع: کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن

روش: تفسیری- انتقادی و تجویزی

هدف: انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۸۰)

۶۲- گزینه ۴

(مریم قسروی رحنوی)

دیگچه همانندسازی ← گروه‌های درگیر قومی و نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند (الف)

دفاع جوامع و گروه‌ها از خود و بازگشت به هویت واقعی خویش ← جهانی شدن و توسعه ارتباطات (ج)

سیاست هویت ← گروه‌های به حاشیه رانده‌شده به رسمیت شناخته می‌شوند (د)

جدایی فرانسوی‌زبانان ایالت کبک از انگلیسی‌زبان‌ها در کانادا ← مدل تکثیرگرا (ب)

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۶۳- گزینه ۴

(سیدآرش مرتضایی قر)

تشریح موارد نادرست:

گزینه ۱: عبارت مذکور مربوط به رویکرد انتقادی است.

گزینه ۲: شناخت متقابل افراد و جوامع از یکدیگر هم به آن‌ها کمک می‌کند که تفاوت‌های همدیگر را درک کنند و به این تفاوت‌ها احترام بگذارند و هم اشتراکاتی را ایجاد می‌کند، به‌تحوی که به بهتر شدن روابطشان منجر می‌شود.

گزینه ۳: اگر ادعا شود دانش تماماً محصول شرایط اجتماعی و فرهنگی است نمی‌توان گفت که دانش و شناختی بهتر از شناخت دیگر است.

(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۷ و ۹۰)

۶۴- گزینه ۳

(سید آرش مرتضائی قر)

شاخص	انواع مدینه در نظر فارابی	
	مدینه فاسقه	مدینه ضاله
نوع انحراف از مدینه فاضله	انحراف عملی	انحراف نظری
نگاه به علم	مردم علوم عقلانی و وحیانی را می شناسند اما از آن بهره ای نمی برند	نظرات علمی پذیرفته شده در مدینه فاضله هم تحریف می گردند و آرمان ها، ارزش ها و امور غیرعقلانی، آرمان ها و ارزش های عقلانی معرفی می شوند

(پایه شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۹۸)

۶۵- گزینه ۴

(راتیا امیری)

الف) دانش علمی را به دانش حسی و تجربی محدود نمی کنند و هر تفسیری را نوعی تبیین به شمار آورند زیرا تفسیر را هم نیازمند استدلال می دانند.

ب) مورد «ب» مربوط به مقایسه رویکرد انتقادی با علوم اجتماعی جهان اسلام است.

(پایه شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه ۱۱۶)

۶۶- گزینه ۱

(فاطمه قربانیان)

جامعه شناسی تفسیری برای فهم دیگران و ارتباط با آنان یا معنابخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی از عقل تفسیری مدد می گیرد.

گاهی عقل را در یک معنای عام به کار می برند که هرگونه تلاش ذهنی و فکری را شامل می شود، که هم عالمان در دانش علمی از آن استفاده می کنند و هم عموم مردم در دانش عمومی از آن بهره می برند.

عقل انتقادی برای ارزیابی و داوری درباره مناسبات و ارتباطات انسانی به کار می رود، همچنین جهت اعتراض به سلطه نظام سرمایه داری از این نوع عقل استفاده می شود.

برای فهم و تفسیر پدیده های معنادار، مانند کنش انسان ها (مثلاً بلند کردن دست توسط دانش آموز در کلاس درس) عقل تفسیری به کار گرفته می شود.

(پایه شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه های ۱۶۲ و ۱۶۳ و ۱۱۳ و ۱۱۶)

۶۷- گزینه ۱

(سید آرش مرتضائی قر)

موارد اول و سوم در ارتباط با نظرات میرزای نایبی است و موارد دوم، چهارم و پنجم در ارتباط با نظرات آیت اله خمینی است.

(پایه شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه های ۱۰۸ و ۱۰۹)

۶۸- گزینه ۲

(راتیا امیری)

الف) ابوعلی مسکویه با نگاهی تبیینی کتاب «تجارب الامم» را در هشت جلد تألیف کرد.

ب) ابن خلدون در مطالعات خود به روش عقلی توجه نداشت و روش او مشابه روش کنت است.

ج) با روشی تجربی و تفهیمی به توصیف فرهنگ جامعه هند پرداخت و با استفاده از روش عقلی به ارزیابی انتقادی این فرهنگ نیز پرداخت.

(پایه شناسی (۳)، پیشینه علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه های ۹۹ و ۱۰۰)

۶۹- گزینه ۴

(فاطمه قربانیان)

موارد «الف» و «ج» مربوط به عقل نظری و موارد «ب» و «د» مربوط به عقل عملی هستند.

(پایه شناسی (۳)، افق علوم اجتماعی در جهان اسلام، صفحه های ۱۱۳ و ۱۱۶)

۷۰- گزینه ۲

(سید آرش مرتضائی قر)

نوع معیار	تبیینی	تفسیری	انتقادی
چه چیزی را مطالعه می کند؟	پیامدهای اجتماعی همانند پدیده های طبیعی هستند	کنش های اجتماعی و معنای آنها	کنش های اجتماعی و پیامدهای آن
چگونه مطالعه می کند؟	حس و تجربه	نگاه از درون به پدیده ها برای یافتن معنای آنها	تفسیری، انتقادی و تجویزی
چه هدفی را دنبال می کند؟	پیش بینی و کنترل پدیده های اجتماعی	معنابخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی	انتقاد از وضع موجود، تجهیز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن

(پایه شناسی (۳)، ترکیبی، صفحه های ۲۷، ۵۸، ۸۰ و ۹۱)

عربی زبان قرآن (۳)

۷۱- گزینه ۳

(امسان کلاه عربی)

این حدیث امام علی در صفحه اول درس یکم، ترجمه مهمی دارد که باید بتوانیم آن را تشخیص دهیم. ترجمه درست این عبارت در گزینه ۳ آمده است که حرف «ما» را به صورت «آن چیزی» و «یحسنه» را به شکل «آن را به خوبی انجام می‌دهد» ترجمه کرده است.

(ترجمه)

۷۲- گزینه ۳

(ولی برقی - ایبر)

«کان ... یَسمُنونَ» (معادل ماضی استمراری فارسی) آرزو می‌کردند (رد گزینه ۲) / «لیت ... یکنون» کاش باشد (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «نزول المطر» بارش باران (رد گزینه ۴) / «نزل» فرود آمد، بارید (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۷۳- گزینه ۲

(معمد یوان بین - قناتل)

«إنما» فقط، تنها (تأکیدکننده جزء دوم جمله بعد از خود است، «بأعماله الحسنة») / «قیمه کلّ إنسان» ارزش هر انسانی (رد گزینه ۳) / «بأعماله الحسنة» به کارهای نیک او (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «لا یسب فیه» هیچ شکی در آن نیست (رد گزینه ۴) / «فلذا» پس به همین خاطر، به همین دلیل / «لا تسارع» نباید شتاب بورزیم، نباید از هم سبقت بگیریم (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «فی التفاخر بالتسب» در تفاخر به نژاد (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۷۴- گزینه ۱

(سید محمدعلی مرتضوی)

«قد نسمع» گاهی می‌شنویم، شاید بشنویم / «کلاماً من فلاح عجوز» سخنی از کشاورز پیری (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «یعبنا جداً» بسیار ما را به شگفت می‌آورد (رد گزینه ۳) / «یؤثر فینا» در ما اثر می‌گذارد / «لأن» زیرا (رد گزینه ۳) / «یعکس» منعکس می‌کند (رد گزینه ۴) / «صفاء قلب قائله» پاکی قلب گوینده‌اش را (رد سایر گزینه‌ها)

(ترجمه)

۷۵- گزینه ۴

(سید محمدعلی مرتضوی)

«التفریق بین الأولاد» فرقی گذاشتن میان فرزندان (رد گزینه ۳) / «خطر الطواهر الّتی» ... خطرناکترین پدیده‌هایی که ... (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «کان ... یحذر» هشدار می‌داد (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «تیسا العظیم» پیامبر بزرگمان (رد گزینه ۱) / «الآباء و الأمهات» پدرها و مادرها

(ترجمه)

۷۶- گزینه ۴

(سید محمدعلی مرتضوی)

«إن» ادات شرط به معنی «اگر» است؛ ترجمه صحیح عبارت: اگر عوامل آن استمرار یابند، روی سطح زمین غذای پاکیزه‌ای نخواهیم یافت!

(ترجمه)

۷۷- گزینه ۱

(سید محمدعلی مرتضوی)

در گزینه ۱ «ضمیر «ک» در «تفرک» مفعول است و باید به صورت «تو» را ترجمه شود. ترجمه صحیح عبارت: ای خردمند اجازه نده شیرینی دنیا و لذت‌های تاپیدارش تو را فریب بدهد!

(ترجمه)

۷۸- گزینه ۳

(انته مسیح قواد)

«صلحی فراگیر» سلام شامل، سلام عام (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «تمام جهات» کلّ الجهات (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «قطعاً» خواهد شد / سوف یتمتلی، سیمتلی، سیملاً (فعل مستقبل بوده و باید با مفعول مطلق تأکیدی ذکر شود) (رد گزینه‌های ۱ و ۲) (در گزینه ۱ «مفعول مطلق نوعی آمده است؛ در گزینه ۲ «مفعول مطلق نیامده و فعل آن نیز مستقبل نیست»)

(ترجمه)

۷۹- گزینه ۲

(سید مهیا مؤمنی)

عبارت «ارزش هر انسانی به چیزی است که آن را خوب انجام می‌دهد» با آیه «اگر نیکی کنید، به خودتان نیکی کرده‌اید» ارتباطی ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «هل علم زنده‌اند اگرچه بمیرند» / «همانا دانشمندان ماندگارند تا زمانی که دنیا باقی باشد» هم‌مفهوم هستند.

گزینه ۳: «هیچ خیری در سختی مگر همراه با عمل نیست» / «کارها گویانر از سخن‌ها هستند» هم‌مفهوم هستند.

گزینه ۴: «هر نفسی چشیده مرگ است» / «همانا ما از خدایم و به سوی او بازمی‌گردیم» هم‌مفهوم هستند.

(مفهوم)

ترجمه متن درک مطلب:

زمستان در درون ما چه می‌کند؟! ما را مهربان‌تر و زیباتر می‌گرداند و به کسانی که دوستان داریم، نزدیک‌تر می‌کند، و آنطور که بسیاری از شاعران از آن تعبیر می‌کنند، ما را شاعرانه‌تر می‌سازد. زمستان، باران‌ها و سرما همگی از عرصه‌هایی هستند که شاعر در توصیف عشق به کار می‌گیرد، نزار قبانی در قصیده‌ای می‌گوید: و من نیز می‌خواهم در عشق خود، زمستانی و انقلابی و طوفان باشم! ولی شعاری هم وجود دارند که دربارهٔ گوشه‌گیری و تنهایی در فصل زمستان سروده شده‌اند، زمستان گاهی در درون ما، احساس عمیقی از ناامیدی به جای می‌گذارد، ولی آن، آغاز بهار است، پس ما از آن درس زندگی می‌آموزیم، آن (زمستان) به ما یاد می‌دهد که تاریکی، شروع نور است و امید، شروع آیندهٔ درخشان؛ همانطور که در قصیده‌ای دیگر از نزار قبانی می‌خوانیم: برف مرا نگران نمی‌کند و محاصرهٔ یخبندان مرا آزرده نمی‌سازد، پس من در برابر آن مقاومت می‌کنم، زمانی با شعر و زمانی با عشق!

۸۰- گزینهٔ ۳

(سید محمدعلی مرتضوی)

«عاشقان ارتباطی قوی بین عشق و زمستان می‌یابند، پس در آن، احساساتشان را بیان می‌کنند!» مطابق متن درست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ ۱: «اشعاری وجود دارند که در آن‌ها، ترس از فصل زمستان و مظاهرش پدیدار شده است!» (در متن، صحبتی از ترس نشده است!)

گزینهٔ ۲: «از میان شاعران، کسانی هستند که معتقدند زمستان زیبا نیست، پس هیچ نیازی به توصیف آن نیست!» (در متن، چنین چیزی نیامده است!)

گزینهٔ ۴: «زمستان به مردم، دوست داشتن گوشه‌نشینی را یاد می‌دهد، پس به درستی که تنهایی گاهی از هزار هم‌نشین بهتر است!» (کاملاً نادرست است!)

(درک مطلب)

۸۱- گزینهٔ ۱

(سید محمدعلی مرتضوی)

«زمستان می‌تواند آتش احساسات را خاموش کند!» مطابق متن نادرست است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ ۲: «زمستان فصل سرماست و عاشقان سرمای زمستان را به خوبی درک می‌کنند!»

گزینهٔ ۳: «زمستان فصلی است که مردم در آن، شیرین‌ترین کلمات را دربارهٔ عشق می‌گویند!»

گزینهٔ ۴: «زمستان صبح‌هایی سفیدرنگ و غروب‌هایی بارتانی و زیبا دارد!» (درک مطلب)

۸۲- گزینهٔ ۴

(سید محمدعلی مرتضوی)

«زمستان برای شاعران فصل امید است!» این عبارت نمی‌تواند عنوان مناسبی برای متن باشد، زیرا موضوعات مطرح‌شده در متن را اصلاً پوشش نمی‌دهد.

در سایر گزینه‌ها، «زمستان در ادبیات عرب» «کاربرد نمادین زمستان» و «احساسات متناقض در برابر زمستان» می‌توانند عنوان‌های مناسبی باشند.

(درک مطلب)

۸۳- گزینهٔ ۳

(امسان کلاه عربی)

رد گزینهٔ ۱: «مفرد کلمه «الأمطار»، «مطر» است نه «مطرة» که کلمه‌ای مؤنث است. همچنین این واژه در نقش معطوف است و اسم این حرف مشبهة بالفعل، «الشاء» است.

رد گزینهٔ ۲: «کلمه «احساس» مفرد است و جمع آن «احاسات» است. جمع واژه «حسن»، «حواس» می‌باشد.

رد گزینهٔ ۴: «فاعل این فعل ضمیر مستتر است و کلمه «آخری» در نقش مضاف الیه می‌باشد.

(تطیل صدیقی و اعراب)

۸۴- گزینهٔ ۲

(امسان کلاه عربی)

رد گزینهٔ ۱: «فعل «یَفْعَل» ثلاثی مجرد است و ماضی آن «فَعَلَ» می‌باشد. رد گزینهٔ ۳: «فعل این گزینه (تَعَبَّر) معلوم است.

رد گزینهٔ ۴: «کلمه «الْمَقْبَل» اسم فاعل نیست.

(تطیل صدیقی و اعراب)

۸۵- گزینه ۳»

(اصناف کلاسه عربی)

شکل صحیح این گزینه: «كُلٌّ وَعَامٌ يَضِيقُ بِمَا جُعِلَ فِيهِ»

(ضبط مرکبات)

۸۶- گزینه ۴»

(معدی نگار)

«لا»ی نفی جنس بر سر فعل نمی آید، بنابراین «لا» در گزینه «۴»، «لا»ی نهی است نه نفی جنس. «لَا تَكَلِّمْ» در گزینه «۲» فعل نهی است.

(انواع هملات)

۸۷- گزینه ۲»

(کتاب آبی پنهانی)

در گزینه «۲» مستثنی منه محذوف است. ترجمه: «شاعر احساس کرده است که کشورش فقط از کسالت و تنبلی رنج می برد.»

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: «موظفی» مستثنی منه است.

گزینه «۳»: «کل شیء» مستثنی منه است.

گزینه «۴»: «سلاحاً» مستثنی منه است.

(انواع هملات)

۸۸- گزینه ۴»

(ولی برهی - ایبر)

تشریح گزینه ها:

گزینه «۱»: «مُشْتَقِّين» صفت برای «حِجَاباً» که نکره است، می باشد.

گزینه «۲»: «مُشْتَقِّين» شرایط حال را ندارد؛ زیرا قید نیست و بخش زائد جمله به حساب نمی آید، بلکه رکن اصلی جمله (خبر برای افعال ناقصه) است.

گزینه «۳»: «مُشْتَقِّين» مفعول برای فعل «رَأَيْت» است.

گزینه «۴»: «مُشْتَقِّين» حال و «الْمَزَارِعُونَ» نیز مرجع (صاحب حال) آن است. (ترجمه عبارت: کشاورزان، مشتاقانه به آسمان نگاه می کردند در حالی

که پروردگارشان را می خواندند)

(حال)

۸۹- گزینه ۲»

(ابراهیم امیری - پوشور)

زمانی مصدر معنای تشبیه پیدا می کند که مفعول مطلق نوعی و دارای مضاف الیه باشد. در گزینه «۲»، «مُحَاسِبَة» مفعول مطلق نوعی و «الْأَفْغَانِیَاء» مضاف الیه است. (ترجمه عبارت: بخیل در آخرت همچون ثروتمندان محاسبه می شود)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه های «۱» و «۴»: اصلاً مفعول مطلق نیامده است.

گزینه «۳»: «بِنَاء» مفعول مطلق نوعی و «عَجِیْباً» صفت است، بنابراین مفهوم تشبیه ندارد.

(مفعول مطلق)

۹۰- گزینه ۴»

(اسماعیل علی پور)

با توجه به ضمیر مخاطب «کَ» و مفهوم جمله در این گزینه اسلوب تداء و منادا داریم.

ترجمه گزینه ها:

گزینه «۱»: پروردگار ما تحمیل نمی کند بر ما آن چه که توان آن را نداریم و بسیاری از گناهان را بر ما می بخشد.

گزینه «۲»: قوم پدرم به دیگران در سختی ها و مشکلات زندگی کمک می کنند.

گزینه «۳»: دوست من باطل را نه از اهل حق و نه از اهل باطل نمی گیرد.

گزینه «۴»: مادرم! چه کسی می تواند مانند تو این فرزندان را تربیت کند و آن ها را همیشه دوست داشته باشد.

دقت کنید که در گزینه «۳»، از آن جا که «صَدِيقَة» مؤنث است پس فعل «لَا تَأْخُذ» نمی تواند فعل نهی مخاطب باشد. (فعل نهی مخاطب مؤنث «لَا

تَأْخُذِ» می باشد).

(اسلوب تداء)

تاریخ (۳)

۹۱- گزینه ۲»

(هسین سهرابی)

اولین روزنامه ایران را میرزا صالح شیرازی منتشر کرد.

نکته مهم درسی:

میرزای شیرازی از مراجع تقلید در زمان ناصرالدین شاه قاجار بود که حکم تحریم تنباکو را صادر کرد.

(۵ تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۱۳)

۹۲- گزینه ۱»

(علیرضا پدram)

تشریح عبارت‌ها:

الف) چنین موضوعی در کتاب درسی ذکر نشده است.

ب) صحیح است.

ج) لطفعلی خان، آخرین فرمانروای زند، با وجود لیاقت و محبوبیت نسبی میان مردم، نتوانست سلسله زند را حفظ کند.

(۵ تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه‌های ۱۷، ۲۱ و ۳۱)

۹۳- گزینه ۲»

(امیرم قسروی دهنوی)

دولت انگلیس در زمان محمدشاه و ناصرالدین شاه از حاکم نافرمان هرات و دیگر امیران شورشی افغان حمایت کرد و با اقدامات سیاسی و نظامی خود، مانع سرکوب این شورش‌ها توسط سپاه ایران شد. انگلستان به‌ترتیب با تحمیل معاهده پاریس به حکومت قاجار، افغانستان و هرات را از ایران جدا کرد. انگلیسی‌ها سپس با قرارداد گلنداسمیت، مناطقی از سیستان و بلوچستان را نیز از ایران جدا و ضمیمه خاک هندوستان کردند که خود بر آن فرمان می‌راندند.

امتیاز رویتر که قراردادی ۲۵ ساله بین حکومت قاجار و یک یهودی انگلیسی به نام بارون رویتر بود، در زمان ناصرالدین شاه و با تلاش میرزا حسین خان سپهسالار بسته شد.

در ارتباط با روسیه نیز، ایران در نتیجه قراردادهای گلستان و ترکمنچای، مناطق وسیعی از سرزمین‌های حاصلخیز غرب دریای خزر را به روسیه واگذار کرد. همچنین در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد.

(۵ تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۶۳ و ۶۴)

۹۴- گزینه ۴»

(مهدی ابوالفتی)

بررسی عبارت نادرست:

د) قرارداد ۱۹۰۷، بین انگلستان و روسیه، با یادرمیانی فرانسه، که از قدرت روزافزون آلمان بیم داشت، منعقد شد و ایران به سه قسمت تقسیم شد.

(۵ تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۶۷، ۷۱، ۷۲ و ۷۶)

۹۵- گزینه ۳»

(امیرم قسروی دهنوی)

بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) در بین مارکسیست‌های معترض، گروهی که به «پلشویک‌ها» معروف بودند، می‌گفتند که انجام اصلاحات مورد نظرشان با استفاده از شیوه‌های مسالمت‌جویانه و ملایم امکان‌پذیر نیست و انقلابی بنیادافکن که طی آن طبقه اشراف از قدرت برکنار می‌شدند، چاره کار است.

ج) وقوع انقلاب روسیه در جبهه جنگ جهانی اول نیز تأثیر گذاشت. ثنن که به مردم وعده صلح داده بود، متصرفات وسیعی را به متحدین واگذار کرد و در مقابل با آن‌ها قرارداد صلح بست و سربازان روسی را از جبهه‌های جنگ خارج کرد.

نکته مهم درسی:

در سال ۱۹۱۷ میلادی تزار روسیه، پانزده میلیون نفر که بیشتر کارگران و کشاورزان بودند را برای مقابله با متحدین به جبهه جنگ فراخواند و این امر باعث بروز مشکل در تولید کالاهای مورد نیاز و در نتیجه بالا رفتن خشم عمومی و شورش علیه حکومت شد.

(۵ تاریخ (۳)، پنگ بیانی اول و ایران، صفحه ۸۵)

۹۶- گزینه ۳»

(هسین سهرابی)

تمامی گزینه‌ها به‌جز گزینه «۳» از دلایل سیاستمداران انگلیسی برای تغییر برنامه سلطنت در ایران است.

(۵ تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه ۹۲)

۹۷- گزینه ۲»

(علیرضا پدram)

نخستین اولویت‌های حکومت مرکزی ژاپن پس از «انقلاب میجی» در این کشور:

ب) جبران عقب‌ماندگی‌های نظام قبلی

د) تغییر وضع ناتوان ژاپن در رویارویی با خطر جهانگشایی غربی

(۵ تاریخ (۳)، پنگ بیانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۶)

۹۸- گزینه ۱»

(مفهر ابوالفستی)

- مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت، حاجعلی رزم‌آرا بود.
- موازنه منفی یعنی ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو
- در زمان مظفرالدین شاه، امتیاز استخراج گاز و نفت ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام دارسی واگذار شد.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۱۱۴، ۱۱۷، ۱۲۰ و ۱۲۱)

۹۹- گزینه ۲»

(باب مینانی)

- الف) شرایط سیاسی - اجتماعی سال‌های پس از کودتای ۲۸ مرداد که همراه با سرکوب مخالفان، نادیده گرفتن اصول قانون اساسی توسط محمدرضا شاه پهلوی و نفوذ و مداخله روزافزون آمریکا در ایران بود، زمینه‌های شکل‌گیری نهضت اسلامی به رهبری امام‌خمینی را فراهم آورد.
- ب) نتایج قیام ۱۵ خرداد: هدف مبارزه تغییر کرد و سرنگونی رژیم پهلوی هدف نهایی مبارزه شد. حضور امام‌خمینی در صحنه مبارزه موجب شد بسیاری از روحانیان به مبارزات سیاسی روی بیاورند. علاوه بر روحانیان و دانشگاهیان، اقشار دیگری از جامعه نیز به جمع مبارزان پیوستند. رهبری امام‌خمینی به‌عنوان مرجع دینی برجسته‌تر شد و مبارزان به نقش و قدرت مذهب توجه بیشتری نشان دادند.

ج) فعالیت‌های سیاسی: جبهه ملی و نهضت آزادی در چارچوب قانون اساسی به مبارزات خود ادامه می‌دادند.

فعالیت‌های فرهنگی: مبارزه فرهنگی با اتکا بر آگاهی دادن به مردم و تبلیغ و ترویج باورهای دینی به همراه روشنگری علیه اقدامات رژیم پهلوی صورت می‌گرفت.

مبارزه مسلحانه: در کنار مبارزه سیاسی و فرهنگی، گروه‌هایی از جوانان به سوی مبارزه مسلحانه کشیده شدند مانند هیئت مؤتلفه اسلامی، حزب ملل اسلامی، سازمان مجاهدین خلق و سازمان چریک‌های فدایی خلق

(تاریخ (۳)، انقلاب اسلامی، صفحه‌های ۱۲۷، ۱۳۰، ۱۳۳ و ۱۳۴)

۱۰۰- گزینه ۱»

(سیدارش مرتضائی‌نفر)

- الف) ۵ اردیبهشت ۱۳۵۹ - ب) تسخیر لانه جاسوسی آمریکا: ۱۳ آبان ۱۳۵۸ - ج) مهر ۱۳۶۲ - د) تیر ۱۳۵۹ - هـ) انتخابات اولین دوره مجلس خبرگان رهبری: آذر ۱۳۶۱

(تاریخ (۳)، استقرار و تثبیت نظام جمهوری اسلامی، صفحه‌های ۱۶۲ و ۱۶۴ و ۱۶۷ و ۱۶۹)

جغرافیا (۳)

۱۰۱- گزینه ۳»

(مهندس رستمی رکن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» هسته اصلی همان مکانی است که مردم بر حسب نیاز آن را برای زندگی انتخاب کرده‌اند.

گزینه ۲» علت اصلی وابستگی و آشفتگی مردم روستا، جمعیت اندک آن است.

گزینه ۴» میزان رشد سالانه شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است که رشدی ۴/۴ درصدی دارند.

(یغراقیا (۳)، شهرها و روستاها، صفحه‌های ۲، ۶ و ۱۱)

۱۰۲- گزینه ۴»

(مریم فسروی رمزی)

$$5 = \frac{150000}{30000} = \frac{\text{مساحت (مترمربع)}}{\text{جمعیت (نفر)}} \Rightarrow \text{سرانه شهر «A»}$$

$$4 = \frac{200000}{50000} = \frac{\text{مساحت (مترمربع)}}{\text{جمعیت (نفر)}} \Rightarrow \text{سرانه شهر «B»}$$

(یغراقیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۱۰۳- گزینه ۲»

(مهندس رستمی رکن)

- ۶۳ درصد فقر در جهان، مربوط به نواحی روستایی است.

- همه شهرنشینان در جهان از سطح زندگی بالایی برخوردار نیستند.

- یکی از اقدامات برای توسعه اقتصادی، گسترش خدمات گردشگری و فراغنی است.

(یغراقیا (۳)، مدیریت شهر و روستا، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۱۰۴- گزینه ۱»

(مسین سهرابی)

همان‌طور که مشهود است، تصویر به شیوه حمل‌ونقل جاده‌ای اشاره دارد. حمل و نقل جاده‌ای فقط برای مسافت‌های کوتاه (کمتر از ۴۰۰ کیلومتر) مناسب است و برای مسافت‌های نسبتاً دور باید از حمل‌ونقل ریلی استفاده شود.

(یغراقیا (۳)، ویژگی و انواع شیوه‌های حمل و نقل، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

۱۰۵- گزینه ۴»

(مسین سهرابی)

هرچه میزان انحراف یا پیچ‌خوها کمتر باشد، احداث راه آسان‌تر و کم هزینه‌تر است. هرچه مسیر کوتاه‌تر باشد هزینه احداث آن نیز کمتر است.

(یغراقیا (۳)، مدیریت حمل و نقل، صفحه ۶۰)

فلسفه دوازدهم

۱۰۶- گزینه «۴»

(مقدمه‌ری یقین)

اختلاف درجه: $45^{\circ} - 30^{\circ} = 15^{\circ}$

اختلاف ساعت: $45 + 15 = 3$

ساعت در شهر «الف»: $15 - 3 = 12$

(یغراقیا (۳)، خنوع و مهارت‌های یغراقیایی (۲)، صفحه‌های ۷۳ و ۷۶)

۱۰۷- گزینه «۱»

(مقدمه ابوالفستی)

مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی، که ناشی از فرایندهای درونی زمین (دینامیک درونی) هستند؛ مانند آتشفشان و زلزله.

مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی، که ناشی از فرایندهای بیرون از زمین (دینامیک بیرونی) مانند فرایندهای اقلیمی هستند؛ مانند سیل، طوفان و صاعقه

(یغراقیا (۳)، وزگی و انواع مخاطرات طبیعی، صفحه ۸۲)

۱۰۸- گزینه «۴»

(غیرضد ادراک)

تشریح عبارت‌ها:

الف) از عوامل طبیعی مؤثر در شکسته شدن سدها: بارش بیش از گنجایش مخزن سد، زمین‌لرزه

ب) نقش رودخانه‌ها در شکل‌گیری «قراون‌ترین نوع لغزش دامنه‌ای»: رودها با حفر و فرسایش کناره آبراهه‌ها، تکیه‌گاه دامنه را از بین می‌برند.

ج) از مهم‌ترین پیامدهای خشکسالی: کاهش یا از بین رفتن محصولات کشاورزی و بروز قحطی و گرسنگی، مهاجرت ساکنان مناطقی که دچار خشکسالی می‌شوند، تخلیه روستاها، از بین رفتن گیاهان و جانوران، مهاجرت برخی گونه‌ها، کاهش ذخایر آب‌های سطحی و زیرزمینی یا خشک شدن آن‌ها، افزایش ریزگردها و حرکت آن‌ها به سمت سکونتگاه‌ها

(یغراقیا (۳)، وزگی و انواع مخاطرات طبیعی، صفحه‌های ۹۰، ۹۵ و ۹۹)

۱۰۹- گزینه «۲»

(مریم قسروی رهنوی)

در این شکل با هدایت انشعابات شبکه زهکشی به‌سوی یک کنال مصنوعی، سرعت تخلیه روان آب افزایش و نفوذپذیری و زمین لغزش کاهش می‌یابد.

(یغراقیا (۳)، مدیریت مخاطرات طبیعی، صفحه ۱۰۸)

۱۱۰- گزینه «۱»

(مقدمه ابوالفستی)

ماهواره‌های منابع زمینی، تقریباً در هر ۲۴ ساعت، یک بار به دور کره زمین می‌چرخند، نه ۲۴ بار

(یغراقیا (۳)، خنوع و مهارت‌های یغراقیایی (۳)، صفحه ۱۱۰)

۱۱۱- گزینه «۳»

(علی معزی)

واجب بی‌علت همان واجب بالذات است و حمل وجود بر آن امتناعی نیست، بلکه وجوبی است. هر حمل بی‌نیاز از دلیل، حمل ضروری است اما هر حمل ضروری، حمل بی‌نیاز از دلیل نیست. هیچ‌گاه وجود و ماهیت ترکیب نمی‌شوند. اگر وجود عین هر ماهیتی بود، لازم می‌آمد که همه ماهیات یکی باشند، زیرا وجود مفهوم واحدی است، و اگر این مفهوم واحد عین مفهوم همه ماهیات باشد، لازم می‌آید که همه ماهیات یک مفهوم داشته باشند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و هستی و جهان ممکنات، ترکیبی)

۱۱۲- گزینه «۲»

(غیرروز تئوریتف - لیدیز)

اسب می‌تواند بالدار باشد یا نباشد. ممکن‌الوجود بودن برای کتاب ضروری می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۲)

۱۱۳- گزینه «۱»

(عسین آقونری راجه‌های)

زمان به وجود آمدن رابطه علت قبل یا بعد از وجود معلول نیست بلکه در حین وجودرسانی علت به معلول است. به عبارت دقیق‌تر، دو طرف رابطه علت (علت و معلول) قبل از رابطه علت موجود نیستند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵ و ۱۸)

۱۱۴- گزینه «۳»

(عرفان رده‌شیا)

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هیوم معتقد بود برای درک رابطه ضروری میان علت و معلول نمی‌توان از طریق مشاهده حسی و تجربی وارد عمل شد.

گزینه «۲»: جمله اول درست است و نظر دکارت است، اما جمله دوم که درباره شکل‌گیری ذهن انسان و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است نظر فیلسوفان مسلمان است.

گزینه «۴»: نظریه تداعی مربوط به هیوم است.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۱۵- گزینه ۲»

(موسی سپاهی - دروازه)

علت عامل ایجادکننده معلول می‌باشد. در مواردی که معلول از مجموع عوامل پدید می‌آید هر یک از عوامل را «علت ناقصه» و مجموعه عوامل را «علت تامه» می‌نامند که علت تامه و ناقصه در یک حکم مشترک هستند و آن این که هنگام نبود آن‌ها معلول معدوم می‌شود و به وجود نمی‌آید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» علت تامه و علت ناقصه در یک حکم مشترک هستند که در گزینه ۲» بیان شد.

گزینه ۳» تقسیم‌بندی علت به تامه و ناقصه براساس کفایت علت نسبت به نیازمندی معلول به وجود است که اگر علت برای وجود معلول کافی باشد، علت تامه و اگر علت برای وجود معلول کافی نباشد، علت ناقصه است؛ بنابراین از این حیث با هم تفاوت دارند.

گزینه ۴» علت تامه مجموع عوامل ایجادکننده معلول است (نکته: علت تامه همیشه جمعی از مجموع عوامل نیست) و به هر یک از عوامل، علت ناقصه می‌گویند.

(فلسفه دوازدهم، گرام تصویر از پهلوان ۵، صفحه‌های ۲۶ و ۲۵)

۱۱۶- گزینه ۴»

(معمد گرمی نیا - رهنما)

بحران معناداری زندگی سبب شد در قرن بیستم و بیست و یکم بسیاری از فیلسوفان معتقد به خدا بر ارتباط میان «اعتقاد به خدا» و «معناداری زندگی» تأکید و توجه نمایند.

(فلسفه دوازدهم، قدرا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۱۱۷- گزینه ۳»

(معمد رهنمای نقا)

در این سؤال به مقایسه «برهان علیت فارابی» و «برهان وجوب و امکان ابن‌سینا» و «برهان امکان فقری ملاصدرا» پرداخته شده است. برهان علیت فارابی، مبتنی بر اصل محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌ها به‌عنوان مقدمه است، اما در برهان وجوب و امکان ابن‌سینا، از این اصل به‌عنوان مقدمه استفاده نشده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» برهان امکان فقری ملاصدرا بر مبنای اصول فلسفی او، مانند اصالت وجود بنا شده است و با بیانی خاص، برهان وجوب و امکان ابن‌سینا را ارتقا بخشیده است.

گزینه ۲» برهان وجوب و امکان ابن‌سینا، در صورت مثناهی بودن یا نامحدود بودن تعداد اشیای جهان، درست و قابل استفاده است. زیرا این برهان از اصل محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌ها استفاده نمی‌کند.

گزینه ۴» فارابی در برهان علیت که برای اثبات وجود خداست، از محال بودن تسلسل علل نامتناهی به‌عنوان یکی از مقدمات استفاده می‌کند و دو برهان جداگانه برای اثبات وجود خداوند ندارد، بلکه یک برهان برای اثبات وجود خدا دارد که این برهان خود مبتنی بر اصل محال بودن تسلسل نامتناهی علت‌هاست.

(فلسفه دوازدهم، قدرا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۶ و ۴۵)

۱۱۸- گزینه ۳»

(یونان پاکدل)

ارسطو به عقل به‌عنوان دستگاه تفکر توجه ویژه‌ای کرد و توضیح داد که قوه عقل بر اساس کاری که انجام می‌دهد به عقل عملی و نظری تقسیم می‌شود. او می‌گفت بر اساس کارکرد و جنبه‌های مختلف عقل، دانش و حکمت‌های مختلفی هم تولید می‌شود. عقل از آن جهت که جملات خبری را درباره توصیف جهان واقعیت مطرح می‌کند «عقل نظری» و به دانشی که از این جنبه عقل به‌دست می‌آید «علم و حکمت نظری» می‌گویند. زمانی که عقل درباره بایدها و نبایدها یا جملات دستوری و تحکمی سخن می‌گوید «عقل عملی» و به دانشی که از این جنبه عقل به‌دست می‌آید «حکمت و علم عملی» می‌گویند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» انسان یک عقل بیشتر ندارد.

گزینه ۲» عقل نظری و عملی هر دو مربوط به قوه عقل‌اند و دو قوه جدا نیستند.

گزینه ۴» عقل نظری و عملی دو منبع نیستند بلکه دو جنبه و کارکرد مجزا از یک منبع و قوه هستند. عقل عملی درباره بایدها و نبایدها بحث می‌کند نه احکامات و عقل نظری به توصیف واقعیت جهان (هست‌ها و نیست‌ها) می‌پردازد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

۱۱۹- گزینه «۳»

(پژاکل رمیمی)

پرسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست. کلیسا در ابتدا عقل را رد می‌کرد، اما در دوره دوم، فیلسوفان مسیحی تحت تأثیر فلاسفه مسلمان به عقلانیت توجه کردند، نه اینکه آن را کنار بگذارند.

گزینه «۲»: نادرست. در رنسانس، عقل برتر شد و کلیسا تضعیف گردید، برخلاف این گزینه که ادعا می‌کند کلیسا در قرون بعد دوباره مسلط شد.

گزینه «۳»: درست. رشد عقل‌گرایی در قرون ۱۰ تا ۱۳ به کاهش نفوذ کلیسا انجامید و در رنسانس، عقل جای دین را گرفت.

گزینه «۴»: نادرست. کلیسا همیشه مخالف عقل نبود و در دوره جدید، همه فیلسوفان تجربه‌گرا نشدند؛ مثلاً دکارت به عقلانیت اهمیت بیشتری داد، اما فیلسوفانی مثل هیوم و کنت بر تجربه تأکید می‌کردند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۶ و ۵۷)

۱۲۰- گزینه «۲»

(علی معزی)

جمله «الف» غلط است زیرا انسان با عقل (به معنای ابزار تفکر و استدلال) می‌تواند ادیان و مکاتب را بسنجد و بفهمد کدام دین و مکتب سعادت‌بخش است و کدام همراه‌کننده. جمله «ج» غلط است، زیرا معنای رایج عقل بین مردم، همان دستگاه تفکر و استدلال است. جمله «د» هم غلط است، زیرا فیلسوفان مسلمان، فرشتگان را در عالم عقل می‌دانند و آن‌ها را واجد شهود معرفتی می‌کنند و همچنین عقیده دارند که روح انسانی هم می‌تواند به چنین مرتبه‌ای از وجود برسد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۵۳، ۵۴ و ۵۷)

۱۲۱- گزینه «۱»

(قیروز تزارتف - تبریز)

عبارت گزینه «۱» سخن گروهی است که دایره اعتبار و کارآمدی عقل را در عین پذیرش آن محدود می‌دانند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۰ و ۶۲)

۱۲۲- گزینه «۴»

(مسین آقوندی راحنهایی)

فارابی می‌گوید: مقام و منزلت عقل فعال نسبت به عقل انسانی مانند آفتاب است به چشم؛ همان‌طور که آفتاب نوربخشی می‌کند تا چشم ببیند؛ عقل فعال هم اول چیزی به عقل انسان می‌رساند تا فعالیت عقلی انسان ممکن شود و در نتیجه عقل شروع به درک حقایق می‌کند؛ پس تا مدرسانی اولیه عقل فعال نباشد عقل نمی‌تواند ادراک کند.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه ۶۳)

۱۲۳- گزینه «۳»

(عرفان دهرشتیا)

به‌جز گزینه «۳» سایر گزینه‌ها صحیح است؛ زیرا انسان در مرحله عقل بالقوه استعدادهایی دارد؛ اما هیچ ادراکی ندارد.

(فلسفه دوازدهم، عقل در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۱۲۴- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سراوان)

بحث و گفت‌وگو در مباحث اعتقادی از همان زمان رسول خدا (ص) آغاز شد و به‌سرعت در میان مسلمانان گسترش یافت و این مباحث که بسیاری از آن‌ها از جنس مباحث فلسفی بودند سبب شد که در همان قرن اول هجری دانشمندانی ظهور کنند که در مباحث اعتقادی مانند اثبات وجود خدا، صفات خداوند و ... تبخّر داشته باشند. (تکته: اصالت وجود از مباحث کلامی قرن اول نیست).

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۳)

۱۲۵- گزینه «۳»

(محمدرکمی‌نیا - رفسنجان)

فارابی به علت آشنایی عمیق با تعالیم اسلام، توانست آموخته‌هایش از افلاطون و ارسطو و سایر فلاسفه گذشته را در یک نظام فلسفی جدید عرضه کند و فلسفه مشائی را در جهان اسلام بنا نهد. از این رو پس از ارسطو لقب «معلم» گرفت و به «معلم ثانی» شهرت یافت.

(فلسفه دوازدهم، آغاز فلسفه در جهان اسلام، صفحه ۷۶)

۱۲۶- گزینه «۱»

(مفسر رضایی‌نقا)

سهروردی، از شیوة مشائیان فراتر می‌رود و حکمت اشراقی را پایه‌گذاری می‌کند. حکمت اشراقی نوعی بحث از وجود است که تنها به نیروی عقل و ترتیب استدلال اکتفا نمی‌کند بلکه آن را با سیر و سلوک قلبی نیز همراه می‌سازد.

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در حکمت اشراقی به مسئله وجود که موضوع اصلی فلسفه است، پرداخته می‌شود، اما شیخ اشراق به جای مفهوم وجود، بیشتر از مفهوم نور استفاده می‌کند.

گزینه «۳»: فیلسوف اشراق در کنار استدلال و برهان از شهود و سیر و سلوک استفاده می‌کند، نه اینکه حکمتش را تنها به سیر و سلوک محدود کند.

گزینه «۴»: سهروردی با احیای فلسفه نور و اشراق ایران پیش از باستان و تلفیق آن با عرفان اسلامی، حکمتی نو، به نام «حکمت اشراق» را پایه‌گذاری کرد، اما این موضوع وجه تمایز اساسی حکمت اشراقی و حکمت مشاء نیست.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۴)

۱۲۷- گزینه «۴»

(پور پاکدل)

حکمت اشراق هم به برهان اهمیت می‌دهد و از استدلال‌های عقلی مشائی بهره می‌برد و هم از کشف و شهود درونی بهره می‌برد.

پرسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فیلسوف اشراقی تحقیق فلسفی به شیوة مشائی محض را بی حاصل می‌داند.

گزینه «۲»: حکمت اشراق، نوعی بحث از وجود است و در تلاش است تا استدلال را با سیر و سلوک قلبی ادغام کند.

گزینه «۳»: تمام تلاش سهروردی این بود تا هر چه بر پایه عقل استوار است را به ذائقه کشف و شهود و دل هم برساند و آنچه را از طریق شهود کسب کرده، با استدلال و برهان به دیگران برساند.

(فلسفه دوازدهم، دوره میانی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۵)

۱۲۸- گزینه «۳»

(پاکدل رحیمی)

پرسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نادرست است. متکلمان از همان ابتدا با فلسفه مخالفت داشتند، نه فقط در دوره متأخر. انتقادات آن‌ها به‌ویژه پس از ابن‌سینا، در برخی مناطق جهان اسلام باعث رکود فلسفه شد.

گزینه «۲»: نادرست است. حمله مغول تأثیرات منفی بر علوم داشت، اما انتقادات متکلمان بود که باعث رکود فلسفه در بخش‌هایی از جهان اسلام شد که البته این انتقادات و حمله‌ها در ایران تأثیر کمتری داشت و فلسفه در ایران همچنان زنده ماند و با روی کار آمدن صفویه دوباره رونق گرفت.

گزینه «۳»: درست است. با شکل‌گیری حکومت صفویه و ایجاد ثبات، مراکز علمی رونق یافتند و فیلسوفان بزرگی مانند میرداماد، شیخ بهایی و ملاصدرا ظهور کردند که مسیر جدیدی برای فلسفه گشودند.

گزینه «۴»: نادرست است. متکلمان نه تنها همیشه حامی فلسفه نبودند، بلکه در بسیاری از دوره‌ها، به‌شدت از آن انتقاد می‌کردند و حتی مانع گسترش آن شدند.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه ۸۷)

۱۲۹- گزینه «۳»

(کتاب آبی پنهانی)

ما با یک واقعیت بیرونی مواجه می‌شویم. از این واقعیت دو مفهوم وجود و ماهیت در ذهن ما می‌آید. می‌دانیم که وجود و ماهیت دو مفهوم مغایر با هم هستند. پس شیء خارجی نمی‌تواند مابه‌ازای هر دو مفهوم وجود و ماهیت باشد. بسته به اینکه معتقد باشیم که شیء خارجی مابه‌ازای کدامیک از این دو مفهوم است حکم به اصیل بودن یکی از آن‌ها می‌دهیم.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وجود و ماهیت هر دو در ذهن و متعلق به ذهن هستند. هر دو این جملات، چه درباره وجود و چه درباره ماهیت، درست هستند. اما مفهوم اصیل ساخته ذهن نیست نه اینکه در ذهن نیست.

گزینه‌های «۲» و «۴»: «مفهوم دارای منشأ واقعی» و «مفهومی که از یک واقعیت خارجی ادراک می‌شود» غلط است چون وجود و ماهیت هر دو حکایت از شیء واقعی دارند و منشأ آن‌ها واقعی است. اینجا بحث سر این است که کدامیک باعث واقعیت یافتن شیء می‌گردد و گزینه هر دو با قیود انتزاع از یک واقعیت خارجی فهمیده می‌شوند.

(فلسفه دوازدهم، دوران متأخر، صفحه‌های ۹۶ و ۹۷)

۱۳۰- گزینه «۲»

(مفسر گرمی‌نیا - رفسنجان)

در تفسیر قرآن کریم علامه طباطبائی، مباحث فلسفی در کنار آیات قرآن مطرح شده‌اند، با این حال این بدان معنا نیست که تمامی آیات قرآن لزوماً با مباحث فلسفی تفسیر شده باشند. علامه طباطبائی در تفسیر خود، آیات قرآن را با استناد به سایر آیات قرآن تفسیر می‌کند تا انسجام و هماهنگی این کتاب آسمانی را نمایان سازد.

(فلسفه دوازدهم، کلمات معاصر، صفحه ۱۰۵)

کتاب‌های آیة انسان را

پیمان‌های تمرین کنید

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

